

ANGREB AF SKADEGØRERE I VINTERSÆD OG RAJGRÆS I REGISTRERINGSNETTET I UGE 19

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Der er gulrust i mange marker med Benchmark, men også i Kalmar og Sheriff. Der er udløst en Septoriabekæmpelse i flere marker.

5. registrering af angreb af svampesygdomme i vintersæd er foretaget.

Nedbøren er faldet meget forskelligt i den forløbne uge. Det kølige vejr har nedsat væksthastigheden.

Indtil vækststadium 32 (2 knæ udviklet) bedømmes sygdomsangrebene på hele planten. Fra og med vækststadium 32 bedømmes kun på de 3 øverste fuldt udviklede blade. De vejledende bekæmpelsestærskler følger også denne bedømmelsesmetode.

VINTERHVEDE

Der er fundet mest gulrust i Benchmark efterfulgt af Kalmar og Sheriff.

I Benchmark og Kalmar er der denne uge fundet gulrust i ca. 15 procent af de ubehandlede marker og i Sheriff i ca. 5 procent af de ubehandlede marker. I registreringsnettet bedømmes på de 3 øverste blade, så procent angrebne marker vil være højere, da rust også kan sidde på de nederste blade.

I Benchmark er i registreringsnettet fundet angreb (1-100 procent angrebne planter) ved Sejet ved Horsens, Binderup ved Kolding, Sønderborg og Ultang (Haderslev), ligesom der i sidste uge også blev fundet gulrust i sorten ved Tavlov, Skodborg ved Vejen og Bedsted ved Esbjerg.

I Kalmar er fundet gulrust (5-80 procent angrebne planter) ved Binderup (Kolding), Sejet, Haderslev, Nr. Åby, ligesom der i sidste uge blev fundet angreb i sorten ved Bedsted.

I Sheriff er fundet gulrust ved Binderup (Kolding) og Sejlet (1-100 procent angrebne planter).

I Zyatt er fundet 5 procent angrebne planter ved Sønderborg.

Fra praksis er der løbende i foråret indberettet mange tilfælde af gulrust i Benchmark, ligesom der også er indberettet en del tilfælde af gulrustangreb i Sheriff og nu også i Kalmar. Flere konsulenter i de nedenfor nævnte områder angiver dog, at der i områderne nu er så mange tilfælde af gulrust i de 3 sorter, at de ikke længere indberettes. I det følgende er de hidtidige indberetninger dog alligevel nævnt.

Der er tidligere meldt om en del tilfælde af gulrust i Benchmark ved Kolding, Åbenrå og især på Als, ligesom der er fundet angreb i Benchmark ved Fredericia, Haderslev, Vejle, Malling, Låsby, Langå, Sydfyn, Kerteminde, Nakskov, Sakskøbing, Kragenæs (Lolland) og Møn. I flere af markerne ses flere store reder i marken.

I Sheriff er der tidligere meldt om angreb på Als, Skanderborg, Odense, Møn, Middelfart og Vejle. I en mark ved Broager var der kraftige angreb.

I Kalmar er fundet angreb i en mark på Langeland, Rødby og i en del marker omkring Haderslev.

I Zyatt er meldt om gulrust på enkeltplanter i en mark ved Stokkemarke på Lolland.

På Sydlangeland er også meldt om reder af gulrust i den mindre udbredte sort Drachmann.

Gulrust bekæmpes i modtagelige sorter (Benchmark, Kalmar) ved konstateret angreb i marken eller i området og i delvis modtagelige sorter (Sheriff m.fl.) ved over 1 procent angrebne planter. Effekten af en behandling holder sig ved højt smittetryk ca. 2 uger.

Der er ikke registreret angreb af brunrust.

Meldugangrebene er overvejende svage, men der er udløst meldugbekæmpelse i nogle marker med Torp, Kalmar, Elixer og Graham. Meldug anbefales bekæmpet til før begyndende skridning ved over 25 procent angrebne planter.

Fra vækststadium 32 optælles antal dage med nedbør med henblik på bekæmpelse af Septoria. I modtagelige sorter udløser 4 dage med nedbør (over 1 mm) en Septoriabekæmpelse. I mindre modtagelige sorter (Sheriff, Informer) udløser 5 dage med nedbør optalt fra vækststadium 37 (fanebladet synligt) en bekæmpelse. Se dog kommentar vedr. Sheriff nedenfor. I alle sorter udløses også en bekæmpelse, hvis mere end 10 procent af planterne har angreb på 3. øverste blad i vækststadium 45-59. I CropManager.dk kan man også følge risikoperioder for Septoria. Her vises på markniveau antal sammenhængende timer med bladfugt (over 85 procent relativ fugtighed eller over 0,2 mm nedbør pr. time). Læs nærmere om [Nyt beslutningsstøtteværktøj til Septoriabekæmpelse](#).

Der er udløst Septoriabekæmpelse flere steder.

I flere marker især i tidligt såede marker er for 1-2 uger siden rapporteret om mere udbredte angreb af Septoria, der sidder relativt højt oppe i afgrøden. Flere har også meldt om, at disse

angreb især er set i tidligt såede marker med Sheriff. Angrebene må skyldes den lange fugtige periode i marts. Den langsomme vækst i april spiller nok også en rolle, da angrebene har kunnet nå at brede sig til naboblade. I marker med meget Septoria på 3. øverste blad anbefales også en bekæmpelse, såfremt der har været 2-3 dage med nedbør eller der har været en risikoperiode i CropManager. Dette gælder også i Sheriff, da det er usædvanligt, at der så tidligt er meget Septoria i denne sort.

Ved bekæmpelse til og med omkring vækststadium 33 kan anvendes Prosaro, der har god effekt mod både rust, meldug og Septoria. Ved mere udbredte angreb af Septoria eller rust hæves dosis til 0,4 l Prosaro. Proline Xpert kan også anvendes, men der skal så tilsættes lidt ekstra Orius mod rust i rustmodtagelige sorter. Er der behov for ekstra meldugeffekt kan tilsættes Talius.

Fra vækststadium 37-39 anbefales SDHI-holdige løsninger dvs. Bell +/- Comet Pro, Viverda + Ultimate S eller Propulse + Orius /Folicur Xpert/Comet Pro.

Det gennemsnitlige vækststadium er 33 (3 knæ udviklet), mens de længst udviklede marker er i vækststadium 37 (fanebladet synligt).

VINTERBYG

Bygrust er fortsat mest udbredt, og relativ kraftige angreb er fundet i mange marker. Mest er fortsat fundet i KWS Kosmos, SY Galileo og KWS Meridian, og mindst er fundet i Frigg.

I registreringsnettet er pt. udløst bekæmpelse i ca. 30 procent af de ubehandlede observationer. Bygrust bekæmpes i modtagelige sorter i vækststadium 31-65 (1 knæ udviklet til under blomstring) ved over 10 procent angrebne planter.

Skoldplet er næstmest udbredt, og mest ses i Frigg.

Til svampebekæmpelse omkring skridning kan f.eks. anvendes 0,3-0,4 l Propulse + 0,25 l Orius/Comet Pro. Ved kraftige angreb af bygrust hæves dosis af Orius/Comet Pro lidt.

Fra Tyskland angives, at bekæmpelse skal udføres før stakken bliver udfoldet, da de udfoldede stak opfanger sprøjtevæske, der skulle lande på bladene.

Det gennemsnitlige vækststadium er 44 (stak tæt på at være synlig), mens de længst udviklede marker er begyndt at skride.

TRITICALE

Gulrust og meldug er mest udbredt. Der er fundet gulrust i 55 procent af ubehandlede marker med Neogen (20-50 procent angrebne planter), 38 procent af ubehandlede marker med Cappricia (5-70 procent angrebne planter), 27 procent af ubehandlede marker med Travoris (3-15 procent angrebne planter). I Brehat er fundet angreb i 1 af 5 marker (1 procent angrebne marker).

Brunrust er fundet med svage angreb i enkelte marker.

Der er udløst meldugbekæmpelse i nogle marker og mest i Travoris og Cappedria. Meldug bekæmpes i modtagelige sorter indtil vækststadium 40 (før begyndende skridning) ved over 25 procent angrebne planter og i vækststadium 41-60 ved over 50 procent angrebne planter.

Til bekæmpelse af gulrust kan f.eks. anvendes 0,3 l Orius, hvor dosis øges ved udbredte angreb i marken. Orius har også effekt på meldug, tilsæt evt. Talus ved behov for ekstra meldugeffekt.

Vær opmærksom på triazolreglerne. Anvendes der kun Orius til svampebekæmpelse, kan der samlet anvendes op til 1,25 l Orius pr. vækstsæson. Effekten af en behandling holder sig ved højt smittetryk ca. 2 uger.

Det gennemsnitlige vækststadium er 37 (fanebladet synligt).

RUG

Skoldplet og dernæst brunrust er fortsat mest udbredt. Brunrust sidder især på de nedre blade. Indtil vækststadium 32 (2 knæ udviklet) bedømmes angrebene på hele planten. Fra og med vækststadium 32 bedømmes kun på de 3 øverste fuldt udviklede blade, og angreb på de nedre blade bedømmes ikke længere.

Der er udløst brunrustbekæmpelse i 5 procent af observationerne. Der er ingen klare sortsforskelle.

Brunrust bekæmpes i modtagelige sorter ved over 10 procent angrebne planter i vækststadium 32-69 (2 knæ udviklet til afsluttet blomstring). Brunrust udvikler sig om foråret langsommere end gulrust og bygrust, da brunrust trives bedst ved lidt højere temperaturer.

Til bekæmpelse omkring skridning har Prosaro klaret sig godt. I vækststadium 51-65 anbefales omkring 0,35 l. Ved en tidligere bekæmpelse kan anvendes omkring 0,25 l Prosaro eller 0,3 l Orius, hvis man forventer at yderligere behandling bliver nødvendig.

Det gennemsnitlige vækststadium er 46 (tæt på begyndende skridning), mens de længst udviklede marker er begyndt at skride.

Billede 1. Frostskaadet vinterbygaks fotograferet 2. maj 2019 af Kasper Holm Kristensen, LMO

Billede 2. Udsædsbåren smitte af bygbladplet i vårbyg fotograferet 5. maj 2019.

Billede 3. Bekæmpet gulrust i hvede fotograferet 5. maj 2019. Hvis der er gulrust i marken på sprøjtetidspunktet eller gulrust er tæt på at bryde frem på bladene, opstår der nogle gule nekroser på bladene uden sporer eller med få sporer.

Billede 4. Nærbillede af billede 3. Der ses enkelte sporehobe.

Billede 5. Reder af gulrust i Kalmar fotograferet 5. maj 2019 af Mathias Vest Weber, Sønderjysk Landboforening.

Billede 6. Brunrust i rug fotograferet 1. maj 2019. Angreb sidder i de angrebne marker især på de to nederste blade. I registreringsnettet bedømmes der fra vækststadium 32 kun på de 3 øverste fuldt udviklede blade, så angreb på de nederste blade medtælles ikke.

Se data på nedenstående links:

- [Vinterhvede](#)
- [Vinterbyg](#)
- [Triticale](#)
- [Rug](#)

ALM. RAJGRÆS

4. registrering af svampeangreb er foretaget.

Der er fundet meget kronrust. Angreb er fundet i 75 procent af markerne, og der er udløst bekæmpelse i knap 40 procent af markerne. Flere melder om meget kronrust især i marker udlagt i renbestand. I flere marker er også fundet en del meldug og op til 5 procent dækning.

Bekæmpelse af kronrust anbefales ved over 0,1 procent dækning (få pustler pr. plante). Til bekæmpelse på nuværende tidspunkt kan f.eks. anvendes 0,4 l Orius, der også har effekt på meldug.

Det gennemsnitlige vækststadie er 35, dvs. fanebladet bliver snart synligt.

Se data på nedenstående link:

- [Alm. rajgræs](#)

Kontakt din [lokale rådgivningsvirksomhed](#), hvis du vil vide mere om dette emne.
